

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XXII. Divisiones mutui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

monere mutuatarium de vitio rei, aliàs tenetur de damno.

2°. mutuum non repetere statim, sed præfixo dumtaxat tempore, vel post certum tempus, ut supra, nisi ipse constituatur in pari necessitate.

3°. non plus exigere, siue in valore, siue in aliquo gravamine, quam valeat ipsa res mutuata. Aliàs erit usurarius. Mutuum namque contrahitur in gratiam solius accipientis, idèque est contractus ex natura sua gratuitus, juxta illud Luc. 6. *Mutuum date, nihil inde sperantes.*

232 Colligitur insuper, eum qui vinum vetus mutuo accepit, non satisfacere reddendo novum, prout habetur L. 3. supra citatâ. Quia licet sit ejusdem speciei, non est ejusdem bonitatis.

233 An autem restituenda sit eadem, seu similis in specie ac bonitate physica, an morali: Distinguendum est, & dicendum, quod (seclusâ speciali conventionione) in iis rebus, in quibus per se spectatur & intenditur physica entitas rei, restituenda sit in eadem specie physica, ut vinum pro vino, triticum pro tritico. In pecunia verò, in qua per se non spectatur physica entitas monetæ, sed valor moralis, seu extrinsecus (prout habetur L. 1. ff. de contrah. empt.) debet quidem reddi pecunia pro pecunia, sed non necessariò eadem in specie physica, v. g. aurea pro aurea, patacones pro pataconibus, sed eadem in valore quem habuit tempore mutui, ita ut si mutuo acceperis centum florenos v. g. in pistollis, satisfacias reddendo centum florenos, siue in pistollis, siue in alia moneta, aurea vel argentea; siue interim valor pistollarum tempore restitutionis auctus fuerit, siue non. Neque enim attendendus est valor, quem moneta habet tempore restitutionis, sed quem habuit tempore mutui. Reddendo quippe valorem quem habuit tempore mutui, tantum reddis, quantum accepisti, uti dicitur L. *rustica polia* ff. de contrah. empt. ubi propterea statuitur hæc regula: *In contractibus ea affirmatio inspicenda est, que fuit tempore contractus.* Simile est quod cap. 20. & 26. de censibus statuitur, pro censuum solutione: *Attendendum ad valorem quem moneta habuit tempore quo census institutus fuit, non quem habet de presenti.*

234 Confirmatur à simili: si enim mutuo accepisti mensuram tritici, tametsi hæc postmodum crescat, vel decrescat in valore, non teneris reddere aliam mensuram, quam accepisti, sed eandem: in pecunia verò sic se habet valor ad valorem, sicut in tritico mensura ad mensuram.

235 Dixi, *seclusâ speciali conventionione.* Aliàs namque conventioni standum est, si justa fuerit, & in ea servetur æqualitas, ut si conventum fuerit, eosdem in specie nummos reddendos, siue valor mutetur, siue non, dummodò non fuerit major probabilitas unius, quam alterius.

Dices 1°. Scotus in 4. diff. 15. q. 2. do. 236 cet, eum qui mutuavit mensuram tritici, posse exigere valorem qui fuit tempore mutui, nec mutuatarium satisfacere reddendo mensuram quam accepit, siue triticum in pari bonitate & mensura, casu quo valor decreverit.

Respondeo, recipiendam non esse opinionem illam. 1°. quia contra eam militat communis sensus Doctorum, sicut & communis sensus & usus timoratorum. 2°. militat lex *vinum* ff. de reb. cred. 3°. militat & ratio: quia reddendo triticum in eadem specie, mensura, & bonitate intrinseca, quâ accepisti, implet totum contractum mutui; in quo non pretium, seu valorem pro tritico (aliàs foret emptio, vel venditio) sed triticum in eadem specie, mensura, & bonitate intrinseca reddere debes, ut scilicet idem (in quantum fieri potest) reddas atque accepisti.

Dices 2°. iniquum videtur, quòd mutuator, qui mutuo dedit decem pistollas valentes 100. florenos, non recipiat nisi 100. Sic enim ex mutuatione damnum reportat.

Respondeo negando antecedens: quia damnum non reportat ex mutuatione, quantum recipit, quantum mutuavit. Estque æquum, ut rei mutuatæ valor illi crescat, cui decresceret, si decresceret, & cui penitus periret, si res mutuata, cum omni valore suo, penitus periret. Decresceret autem & periret mutuatario, utpote domino, cui res unaquæque perit & fructificat. Et quare (obsecro) illius monetæ valor cresceret mutuatori, cui non decresceret, si decresceret? Æquum profectò non est, ut ex valoris augmento commodum sentiat, qui ex ipsius decremento nullum sentiret incommodum. Denique cum mutuum eum in finem institutum sit, ut per illud proximè necessitatibus & commodis tantisper subveniatur, qui valorem acceptum in usus suos protinus convertere solet, æquum non est, ipsum adstringi ad restituendum alium valorem, nisi quem accepit.

CAPUT XXII.

Divisiones mutui.

Quoad divisiones mutui, ea sola ad intentum facit, quâ mutuum dividitur in formale & virtuale, siue in explicitum & implicitum, seu palliatum. Explicitum est, quo formaliter & expressè quis tradit dominium rei suæ, cum obligatione postmodum reddendi rem ejusdem speciei & bonitatis. Implicitum est mutuum sub aliquo alio contractu, vel legato, vel donatione virtualiter inclusum, sic ut apparentiam habeat contractus venditionis v. g., at reverà includat rationem mutui, sub alterius contractus nomine palliati. Exempla proferemus c. 26.